

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 40/2017-16

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 19. januára 2017 v senáte zloženom z predsedu Lajosa Mészárosa, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej (sudkyňa spravodajkyňa) a sudcu Ladislava Orosza predbežne prerokoval sťažnosť obchodných spoločností BAU land, spol. s r. o., Levočská 2, Poprad, a Slovenská autobusová doprava Poprad, a. s., Wolkerova 466, Poprad, zastúpených advokátom JUDr. Mikulášom Buzgóom, Štúrova 20, Košice, ktorou

obchodná spoločnosť BAU land, spol. s r. o., namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Okresného súdu Poprad sp. zn. 21 C 84/2011 z 15. novembra 2012 a rozsudkom Krajského súdu v Prešove sp. zn. 2 Co 98/2013 z 26. mája 2014 a

obchodná spoločnosť Slovenská autobusová doprava Poprad, a. s., namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 11 ods. 1 a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a práva podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Okresného súdu Poprad sp. zn. 21 C 84/2011 z 15. novembra 2012 a rozsudkom Krajského súdu v Prešove sp. zn. 2 Co 98/2013 z 26. mája 2014, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť obchodných spoločností BAU land, spol. s r. o., a Slovenskej autobusovej dopravy Poprad, a. s., o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 31. augusta 2015 doručená sťažnosť obchodných spoločností BAU land, spol. s r. o., Levočská 2, Poprad (ďalej len „sťažovateľ v 1. rade“) a Slovenská autobusová doprava Poprad, a. s., Wolkerova 466, Poprad (ďalej len „sťažovateľ v 2. rade“, spolu ďalej len „sťažovatelia“), ktorou

sťažovateľ v 1. rade namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Okresného súdu Poprad (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 21 C 84/2011 z 15. novembra 2012 (ďalej aj „napadnutý rozsudok okresného súdu“) a rozsudkom Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 2 Co 98/2013 z 26. mája 2014 (ďalej aj „napadnutý rozsudok“) a

sťažovateľ v 2. rade namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy a podľa čl. 11 ods. 1 a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a práva podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) napadnutým rozsudkom okresného súdu z 15. novembra 2012 a napadnutým rozsudkom krajského súdu sp. zn. 2 Co 98/2013 z 26. mája 2014.

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovatelia sa žalobou podanou okresnému súdu domáhali určenia vlastníckeho práva k špecifikovaným nehnuteľnostiam a určenia o neexistencii rampy na špecifikovaných nehnuteľnostiach.

O žalobe rozhodol okresný súd rozsudkom sp. zn. 21 C 84/2011 z 15. novembra 2012 tak, že žalobu v časti, ktorou sa domáhali určenia vlastníckeho práva, zamietol a v časti, ktorou sa domáhali určenia o neexistencii rampy, vylúčil na samostatné konanie.

Proti rozsudku okresného súdu podali sťažovatelia odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd napadnutým rozsudkom z 26. mája 2014 tak, že výrok, ktorým okresný súd zamietol žalobu, v špecifikovanej časti potvrdil, v prevyšujúcej časti rozsudok okresného súdu zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie. Odvolanie smerujúce voči výroku o vylúčení veci na samostatné konanie odmietol.

Sťažovatelia následne podali generálnemu prokurátorovi Slovenskej republiky podnet na podanie mimoriadneho dovolania. Prípisom prokurátorky Krajskej prokuratúry v Prešove č. k. Kc 18/15/7700-5 zo 4. februára 2015 bol podnet sťažovateľov odložený.

Následne sťažovatelia podali opakovaný podnet na podanie mimoriadneho dovolania, ktorý Generálna prokuratúra Slovenskej republiky prípisom č. k. VI/3 Pz 75/15/1000-9 z 23. júna 2015 odložila.

Sťažovatelia v sťažnosti ďalej uvádzajú:

«Pre nesúhlas s právnym názorom Okresného súdu Poprad v spojení s výrokom odvolacieho súdu a z dôvodu, že boli neúspešní svojimi podnetmi k mimoriadnemu dovolaniu, zdôrazňujúc nesprávny výklad účinkov ustanovenia § 15 zák. č. 92/1991 Zb., podávajú túto ústavnú sťažnosť.

... Žaloba v predmetnej právnej veci mala svoje náležitosti a šlo o žalobu o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam v kat. úz. [REDAKOVANÉ] tak, ako sú tieto zapísané v [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] a tvorili a doposiaľ tvoria celok vyčlenený za účelom náležitého užívania stavby [REDAKOVANÉ] v súčasnosti ako sklad a predajňa stavebného materiálu...

... V žalobe a následne v konaní pred všeobecným súdom sťažovatelia uviedli, že dňa 10. 4. 2002 bola rozhodnutím zakladateľa FNM SR založená obchodná spoločnosť Slovenská autobusová doprava Poprad, akciová spoločnosť. Spoločnosť prebrala majetok, práva, záväzky a povinnosti podniku Slovenská autobusová doprava, štátny podnik Poprad, zrušeného bez likvidácie okrem práv podľa ustanovenia § 16 zák. č. 92/1991 Zb. v súlade s rozhodnutím o privatizácii podniku Fondom národného majetku SR ako právnickou

osobou sui generis zákonom vymedzenými kompetenciami, ktorý bol vykonávateľom prevodu majetku štátu na iné osoby tak, ako to ustanovuje zák. č. 92/1991 Zb...

... Nedostatkom konania bol postup Okresného súdu Poprad, keď tento nevyhovel návrhu na ďalšie dokazovanie výsluchom svedka [REDAKOVANÉ], bývalého riaditeľa štátneho podniku SAD pred rozhodnutím o privatizácii. Tento svedok by súdu bol ozrejmil rozsah užívania „obslužných“ pozemkových nehnuteľností, ku ktorým mal štátny podnik do doby schválenia rozhodnutia o privatizácii právo hospodárenia. Pre svoje rozhodnutie v prvom stupni sa všeobecný súd uspokojil s dôkazným stavom, aký bol ku dňu jeho rozhodnutia bez toho, aby vykonal dokazovanie v zmysle návrhu sťažovateľov na pojednávaní zo dňa 12. 11. 2012, aby zistil rozsah majetku, s ktorým pôvodný štátny podnik hospodáril. Za tohto dôkazného stavu zodpovedá za svoj výrok - za svoj právny názor, ktorým žalobu zamietol. Svoje rozhodnutie o zamietnutí žaloby odôvodnil právnym názorom, že HZ 19.090/1977-4/1 zo dňa 31. 12. 1997 nemá žiadne právne účinky a že nedošlo k prevodu vlastníckych práv k nehnuteľnostiam na ČSAD š. p. v zmysle § 349 Hospodárskeho zákonníka. Aj keď šlo o tzv. socialistickú organizáciu, ktorá k získaniu vlastníctva nemusela dodržať postup formou registrácie zmluvy ŠN, neuviedol Okresný súd Poprad, prečo tento dôkaz nepostačoval k preukázaniu dôvodnosti práva hospodárenia štátnym podnikom, ktorý potom v rozsahu tohto práva vstupoval do privatizácie. Okresný súd svojim rozhodnutím zjednotil svoj nesprávny právny názor, keď rozhodol o žalobe ohľadne časti určenia vlastníckeho práva jej zamietnutím.

... všeobecný súd pri pokuse o správnu aplikáciu právnej normy nepostrehol, že majetok privatizovaného š. p. (SAD š. p.) sa v rozsahu práva hospodárenia stal majetkom FNM SR dňom zrušenia štátneho podniku. Keď sa stal takým majetkom FNM, potom v súlade so schváleným spôsobom privatizácie mohol byť použitý. Keď sa nestal deklarovaným vlastníctvom nového subjektu – sťažovateľa v 2. rade, potom tvorí aj v súčasnosti majetok FNM!

... S takýmto výkladom relevantných zákonných ustanovení zák. č. 91/1992 Zb. sťažovatelia sa nestotožňujú.»

Následne sťažovatelia poukazujú na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 22 Cdo 68/2003 týkajúce sa účinkov hospodárskych zmlúv uzavretých

medzi socialistickými organizáciami, rozhodnutie Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 22 Cdo 2926/2010 týkajúce sa určenia vlastníckeho práva k privatizovanému majetku, ktorý nebol uvedený v súpise privatizovaných nehnuteľností. V rámci svojej argumentácie poukazujú sťažovatelia tiež na ustanovenia zákona č. 111/1990 Zb. o štátnom podniku v znení neskorších predpisov a zákona č. 92/1991 Zb. o podmienkach prevodu majetku štátu na iné osoby v znení neskorších predpisov.

V závere sťažnosti sťažovatelia uvádzajú:

«Z dôvodu, že jednotlivé nehnuteľnosti v [REDAKOVANÉ], ku ktorým sa sťažovateľ v 2. rade domáhal určenia vlastníckeho práva, podľa žaloby slúžili od r. 1977 výlučne na delimitovanú činnosť pre ČSAD š. p. Poprad podľa hospodárskej zmluvy z r. 1977 a podľa § 2 zákona č. 92/1991 Zb., tvorili majetok štátneho podniku na účely uvádzaného zákona. Tento majetok mal nový subjekt nadobudnúť v dôsledku rozhodnutia o privatizácii, nakoľko ČSAD š. p. v čase privatizácie SAD š. p., Poprad bol oprávneným užívateľom tohto majetku.

Z dôvodu, že ministerstvo ako zakladateľ rozhodlo o privatizácii prevodom celého majetku, napriek tomu, že rozhodnutie o privatizácii, resp. privatizačný projekt v rozpore s ustanovením § 5 a 6 zák. č. 92/1991 Zb., neobsahoval údaj – špecifikáciu jednotlivých nehnuteľností v rozsahu určovacej žaloby. Sťažovateľ v 2. rade sa stal vlastníkom týchto z dôvodu, že pozemkové nehnuteľnosti v takom rozsahu spravoval tak, ako tieto práva v priebehu podnikania (po r. 1977) nadobudol a nevyhnutne získal k nim právo užívania.

Nedostatok spočívajúci v nezanesení konkrétnej nehnuteľnosti do privatizačného projektu nemôže prevážiť nad spoločnosťou sledovaným a vymieneným zámerom upravenom v zákone č. 92/1991 Zb. a nad zámerom bývalého SAD š. p. Poprad previesť „všetok majetok“ na nový subjekt (SAD a. s. Poprad).

V procese privatizácie nedochádza ku klasickému nadobudnutiu na základe zmluvy s FNM, ale ide o prechod majetku tak, ako tento vyplýva zo zákona č. 92/1991 Zb. a k účinnosti dôjde v dôsledku splnenia zákonných podmienok.

Žiaden majetok zaniknutého štátneho podniku sa nezvýšil – nezostal, resp. ako prebytkový. Pokiaľ SAD š. p. Poprad mal právo hospodárenia k nehnuteľnostiam tvoriacich predmet určovacej žaloby, tento majetok mal byť predmetom rozhodovania, resp.

musel zostať ako zvyšný, pokiaľ sa ho rozhodnutie FNM v privatizačnom procese netýkal. Takýto stav k dnešnému dňu ale nenastal.»

Na tomto základe sťažovatelia navrhujú, aby ústavný súd takto rozhodol:

„... Základné právo sťažovateľa v 1. rade na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a jeho právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru... rozsudkom Krajského súdu v Prešove sp. zn. 2 Co/98/2013 zo dňa 26. mája 2014 v spojení s rozsudkom Okresného súdu Poprad sp. zn. 21 C/84/2011 zo dňa 15. novembra 2012 porušené bolo.

... Základné právo sťažovateľa v 2. rade na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a jeho právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru..., podľa čl. 36 ods. 1 Listiny..., základné právo vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy SR a podľa čl. 11 ods. 1 Listiny... a právo na ochranu majetku podľa čl. 1 Dodatku protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Prešove sp. zn. 2 Co/98/2013 zo dňa 26. mája 2014 v spojení s rozsudkom Okresného súdu Poprad sp. zn. 21 C/84/2011 zo dňa 15. novembra 2012 porušené bolo.

... Rozsudok Krajského súdu v Prešove sp. zn. 2 Co/98/2013 zo dňa 26. mája 2014 v časti, v ktorej bol výrok rozsudku Okresného súdu Poprad sp. zn. 21 C/84/2011 zo dňa 15. novembra 2012 o zamietnutí žaloby potvrdený, zrušuje a vec mu vracia na ďalšie konanie.

... Krajský súd v Prešove a Okresný súd Poprad je povinný uhradiť sťažovateľovi v 1. rade a sťažovateľovi v 2. rade trovy konania v sume 313,22 € na účet právneho zástupcu do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

II.1 K namietanému porušeniu označených práv napadnutým rozsudkom okresného súdu z 15. novembra 2012

Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne.

Z princípu subsidiarity vyplýva, že právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ústavný súd sa pri zakladaní svojej právomoci riadi zásadou, že všeobecné súdy sú ústavou povolané chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť. Preto je právomoc ústavného súdu subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (m. m. IV. ÚS 236/07).

Súčasťou stabilizovanej judikatúry ústavného súdu je aj právny názor, podľa ktorého princíp subsidiarity právomoci ústavného súdu je ústavným príkazom pre každú osobu.

Preto každý, kto namieta porušenie svojho základného práva, musí rešpektovať postupnosť tejto ochrany a predtým, ako podá sťažnosť ústavnému súdu, požiadať o ochranu ten orgán verejnej moci, ktorého kompetencia predchádza právomoci ústavného súdu (IV. ÚS 128/04).

Ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa ochrany svojich základných práv alebo slobôd môže domôcť využitím jemu dostupných a účinných prostriedkov nápravy pred iným (všeobecným) súdom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie (m. m. IV. ÚS 115/07).

Proti napadnutému rozsudku okresného súdu z 15. novembra 2012 bolo prípustné odvolanie, ktoré sťažovatelia podali a o ktorom rozhodol krajský súd napadnutým rozsudkom z 26. mája 2014. Právomoc krajského súdu ako odvolacieho súdu, ktorú tento uplatnil na základe odvolania podaného sťažovateľmi, vylučuje, aby rozhodoval ústavný súd, preto sťažnosť v tejto časti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol pre nedostatok právomoci.

II.2 K namietanému porušeniu označených práv napadnutým rozsudkom krajského súdu z 26. mája 2014

Ústavný súd zistil, že napadnutý rozsudok krajského súdu nadobudol právoplatnosť 1. augusta 2014. Posledný deň lehoty na podanie sťažnosti bol 1. október 2014 (streda). Sťažovatelia podali sťažnosť ústavnému súdu osobne v podateľni 31. augusta 2015, teda zjavne po uplynutí lehoty dvoch mesiacov.

Ústavný súd v rámci svojej rozhodovacej činnosti konštantne uvádza, že sťažnosť podľa čl. 127 ústavy nemožno považovať za časovo neobmedzený právny prostriedok ochrany základných práv alebo slobôd (napr. I. ÚS 33/02, II. ÚS 29/02, III. ÚS 55/02, III. ÚS 62/02).

Jednou zo zákonných podmienok prijatia sťažnosti na ďalšie konanie je jej podanie v lehote ustanovenej v § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde sťažnosť možno podať v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu. Táto lehota sa pri opatrení alebo inom zásahu počíta odo dňa, keď sa sťažovateľ mohol o opatrení alebo inom zásahu dozvedieť.

Nedodržanie tejto lehoty je zákonom ustanoveným dôvodom na odmietnutie sťažnosti ako oneskorene podanej (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

V prípade podania sťažnosti po uplynutí zákonom ustanovenej lehoty zákon o ústavnom súde neumožňuje zmeškanie tejto kogentnej lehoty odpustiť (napr. IV. ÚS 14/03, I. ÚS 64/03, I. ÚS 188/03).

Z uvedených dôvodov ústavný súd sťažnosť sťažovateľov v tejto časti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako podanú oneskorene.

Nad rámec svojho rozhodnutia ústavný súd k počítaniu dvojmesačnej lehoty sťažovateľmi na podanie sťažnosti od doručenia prípisu Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky č. k. VI/3 Pz 75/15/1000-9 z 23. júna 2015, ktorým bol ich opakovaný podnet na podanie mimoriadneho dovolania odložený, poukazuje na svoj ustálený právny názor, podľa ktorého podnet na podanie mimoriadneho dovolania generálnemu prokurátorovi Slovenskej republiky (podľa § 243e až § 243j Občianskeho súdneho poriadku) nepovažuje za účinný a dostupný právny prostriedok nápravy, ktorého uplatnenie je predpokladom (podmienkou) podania sťažnosti ústavnému súdu podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, a preto na jeho podanie z hľadiska plynutia lehoty na podanie sťažnosti ústavnému súdu nemožno prihliadať (m. m. I. ÚS 49/02, I. ÚS 134/03, IV. ÚS 200/05, IV. ÚS 355/2010 a iné). Z uvedeného dôvodu je pre posúdenie otázky, či bola sťažnosť podaná pred uplynutím lehoty ustanovenej v § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde, relevantný termín nadobudnutia právoplatnosti relevantného rozhodnutia (m. m. II. ÚS 638/2014).

Keďže sťažnosť bola odmietnutá, rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľov v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 19. januára 2017